

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФІСКАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Мітченко К.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Фіскальний потенціал України характеризується суттєвими регіональними відмінностями, що зумовлені нерівномірністю економічного розвитку, соціально-демографічними факторами та особливостями структури економіки регіонів. Західні регіони України традиційно демонструють нижчий рівень фіскального потенціалу порівняно зі східними та центральними областями. Водночас, індустриальні регіони Сходу та Півдня України, завдяки розвиненій промисловості та наявності потужних платників податків, забезпечують левову частку податкових надходжень до державного бюджету. Аграрні регіони Центральної та Північної України володіють значним потенціалом у сфері оподаткування сільськогосподарського виробництва та земельних ресурсів, який на сьогодні реалізований не повною мірою. Міста-мільйонники, такі як Київ, Харків, Одеса, Дніпро та Львів, відіграють роль основних центрів формування фіскального потенціалу країни, що обумовлено високою концентрацією бізнес-активності та значною щільністю населення. Прикордонні регіони України мають специфічні умови формування фіскального потенціалу, пов'язані з можливостями транскордонного співробітництва та особливостями митного регулювання. Депресивні регіони, зокрема Чернігівська, Сумська та Кіровоградська області, потребують особливої уваги з точки зору зміцнення їх фіскальної спроможності та створення умов для економічного зростання. Тимчасова окупація частини території Донецької, Луганської, Запорізької, Харківської, Херсонської областей, а також АР Крим, створює додаткові виклики для фіскальної системи України через неможливість адмініструвати податки на цих територіях. Війна кидає серйозні виклики фіскальному потенціалу регіонів України, руйнуючи інфраструктуру та призводячи до значних людських і матеріальних втрат. Окупація частини територій та бойові дії на сході країни унеможливають повноцінне функціонування податкової системи в цих регіонах, що негативно позначається на надходженнях до державного та місцевих бюджетів. Руйнування промислових об'єктів, транспортної інфраструктури та житлового фонду в зоні конфлікту вимагає значних фінансових ресурсів для відновлення, що лягає додатковим тягарем на бюджети різних рівнів. Міграція населення з регіонів, охоплених війною, призводить до зменшення кількості платників податків та звуження податкової бази. Економічна нестабільність, спричинена війною, зумовлює зниження ділової активності, скорочення виробництва, що призводить до зменшення податкових надходжень від підприємств та фізичних осіб. Необхідність збільшення видатків на оборону та безпеку в умовах війни обмежує можливості для фінансування інших сфер, таких як освіта, охорона здоров'я та соціальний захист, що може погіршувати якість життя населення та стримувати економічний розвиток регіонів. Руйнування соціальної інфраструктури, зокрема лікарень, шкіл та закладів соціального забезпечення, вимагає додаткових бюджетних ресурсів для їх відновлення та модернізації.